

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiasticorum Vita, Moribus, Officiis Libri Tres

Schevichavius, Gisbertus

Mogvntiae, Anno M.DC.XXI.

Capvt XLV. Ira Per Prvdentem Zelvm quandoque adhibenda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42349

CAPVT XLV.

IRA PER PRVDENTEM ZELVM
quandoque adhibenda.

§. **I**LLVD tamen animaduertant esse quādam iram
iustam puniendi iniustitiam, voluntatem, valde
laudabilem & aliorū moderatoribus pernecessariam.
Solerter, inquit Sanctus Gregorius lib. 5. Moral. cap. 33. quod
alia est ira quam impatientia excitat, alia quam zelus iustitie
format. Illa ex vitio, hac ex virtute generatur. Si enim nulla
ira ex virtute surgeret, diuina animaduersionis impetum Phi-
nees per gladium non placasset, Numer. 25. vers. 11. Psalm. 105. & iniuste
versiculo trigesimo. Hanc iram, quia Heli non habuit, motum lenitudinis
contra se implacabiliter superna ultionis excitauit. 1. Regum 2. exempla,
versiculo vigesimo nono, & capite quarto, versiculo decimo octa-
uo. Nam quo contra subditorum vitia tepuit, eo contra illum
districtio eterni rectoris exarsit. De hac ira per Psalmistam di-
citur Psalm. 4. v. 5. Irascimini, & nolite peccare. Quod nimi-
rum non recte intelligunt, qui irasci nos nobis tantummodo,
non etiam proximis delinquentibus volunt. Si enim sic proxi-
mos vt nos, amare precipimur: restat vt sic eorum erratibus,
sicut nostris vitis irascamur. De hac per Salomonem dicitur
Ecclesiast. 7. v. 4. Melior est irarifu; quia per tristitiam vultus
corrigitur animus delinquentis.

§. Et ante B. Gregorium vetustissimus ille Ecclesiæ
Magister Origenes in cap. 7. Josuæ, & habetur dist. 45.
canone decimo octauo. Sed illud, ait, non otiosè transcur-
rendum est, quod vno peccante ira D E I super omnem
populum venit. hoc quomodo accidit? quando sacerdotes
qui populo presunt, erga delinquentes beneuoli videri volunt,
& verentes peccantium linguas, ne fortè malè de eis loquan-
tur: sacerdotalis seueritatis immemores nolunt complere quod
gentia per-
scri- dit.

Blanda sa-
cerdotū pte-
bem indul-
gentia per-
scri- dit.

Scriptum est. 1. Tim. 5. v. 20. Peccantem coram omnibus argue,
 vt ceteri metum habeant. Et iterum 1. Cor. 5. v. 13. Auferre ma-
 lum à vobis ipsis, nec zelo Dei succensi imitantur Apofitolum di-
 centem: Tradidi huiusmodi hominem Satanae in interitum
 carnis, vt spiritus saluus fiat. Neque illud Euangelij implere stu-
 dent, Matth. 18. v. 17. ad 19. Vt si viderint peccantem, primo se-
 cretè cum conuentant, post etiam duobus vel tribus adhibitis
 testibus, quò si contempserit, & post Ecclesia correctionem nò fac-
 ritur emendatus, de Ecclesia expulsus velut gentilem habeant aut
 publicanum, & dum vni parcunt, vniuersa Ecclesia molitur
 interitum, quae est ista misericordia, quae ista bonitas, vni par-
 cere, & omnes in discrimen adducere? Polluitur enim ex vno
 peccatore populus, sicut ex vna oie morbida vniuersus grex p-
 ficitur: sic & vno fornicante, vel aliud quodque scelus commit-
 tente, plebs vniuersa polluitur. Itaq; recte D. Amb. lib. 5. epist.
 29. ad Theodosium Imperat. Sacerdotes turbarum moderato-
 res sunt, studiosi pacis: nisi cum & ipsi mouentur iniuria Dei
 aut Ecclesiae contumelia.

S. S. Basil. homil. 10. de ira. Ira, inquit, quando oportet, &
 vt oportet, ex ratione dispensata fortitudinem, patientiam, ac
 constantiam parit; praeter vero rectam rationem tractata, fu-
 ror & insania efficitur. Idcirco nos Psalmus admonet. Irasce
 mini, & nolite peccare. Ipse namque Dominus in Euangelio
 Matth. 5. Illum qui temere fratri iratus fuerit, reum iudicij
 facit. Illum vero, qui tanquam pharmaco, ad ea, quae oportet,
 ira vitatur, minime condemnat. Dicitur namque Genes. 3. v. 15.
 Ponam inimicitias inter te & serpentem. Et rursus Numer. 31.
 v. 1. Hostes sitis Madianitis. Docetis verba sunt vt ira, veluti ar-
 mis vramur. Ideo Moyses omnium hominum mansuetissimus
 vituli idololatriam damnans. Leuitarum manus in eadem
 fratrum armauit. Exod. 31. v. 28. quibus & ait v. 29. Vestras
 hodie manus Deo consecratis, quilibet in filio suo, & fratre suo,
 vt detur vobis benedictio. Quid Phinees iustum reddidit: Nòne
 iusta contra fornicantes ira? qui alioqui mitis & mansuetus
 existens postquam stuprum zambri & scorti Madianitidis pa-
 lam

Ex scintilla
 incendium.

Exempla
 iustè ira-
 scientium.

lam in populo vidit, ira vt oportebat vsus vtrumq; trucidauit. Num. 25. Samuel autem Agag Regem Amalech à Saule contra Domini mandatum seruatum, nonne iusta ira in medium trahens occidit? Sic itaque fit ira saepenumero bonarum actionum ministra, 1. Reg. 15. v. 32. Helias vero zelotes quinquaginta supra quadringentos turpitudinis sacerdotes, & quadringentos viros sacrorum nemorum comedentes de mensa Iesabel, iusta, sapientique indignatione in totius Israel vtilitatem, vt morte multarentur, effecit.

§. Eadem iusta rationique consentanea ira eluxit in Mathathia Sacerdote, 1. Mach. 2. v. 24. idololatram trucidante, & in Saluatore nostro nundinatores, & prophanatores flagello è templo exturbante. Matt. 21. v. 12. & Joan. 2. v. 14. & in Paulo Etymam magum cæcitate puniente. Act 13. v. 11. & in castuosum diabolo tradente, 1. Corint. 5. v. 5 atque Sanctis aliis quam plurimis.

§. De hoc æmulationis & lenitatis temperamento. dist. 45 cap. 10. Disciplina cap. 11. Omnis. cap. 12. Et qui. cap. 15. Sunt namque cap. 16. Vera iustitia. Cuidam Charilaum Regem laudanti, quod pariter erga cunctos fuisset mitis ac mansuetus. Et qua fronte laudetur aliquis, respondit Archidamidas, qui erga sceleratos se mitem præbebat? Respexit vir egregius mansuetudinem cum iustitia coniunctam esse oportere. Alioqui Principis in facinorosos lenitas, quid aliud est quàm in bonos crudelitas? Plut. in Apoph. Recte Sophocles in Tyro: Misereri oportet iustorum non improborum.

§. Præclarum hic S. Greg. 3. part. Past. admonitione 17. adiungendum est documentum, ne extra modum effervescat zelus, aut plus æque lentescat mansuetudo. Idcirco, ait, Spiritus sanctus in columba, & in igne monstratur: quia videlicet, omnes quos implet, & columba simplicitate mansuetos, & igne cœli arduos exhibet. Nequaquam ergo Spiritu sancto plenus est, qui aut in tranquillitate mansuetudinis fer-

uorent

uorem emulationis deserit, aut rursum in emulationis ardore virtutem mansuetudinis amittit. Et lib. 5. Moral. c. 33. idem sanctis. & sapientis. Pontifex: Cum per zelum, inquit, animus mouetur summopere curandum est, ne haec eadem que instrumento virtutis assumitur, menti ira dominetur, nec quasi domina praebeat, sed velut ancilla ad obsequium parata a rationis tergo nunquam recedat. Tunc enim robustius contra vitia erigitur, cum subdita rationi famulatur. Nam quantumlibet ira ex zelo rectitudinis surgat, si immoderata mentem vicerit, rationi protinus seruire contemnit, & tanto se impudentius dilatat, quanto impatientia vitium, virtutem putat.

§. Praclare Sanctus Ambrosius libro 5. epistola 29. Sacerdotes turbarum moderatores sunt, studiosi pacis: nisi cum & ipsi mouentur iniuria Dei, aut Ecclesiae contumelia. Haec zeli moderatio in corrigendis alienis vitiis maxime seruanda. Recte Sanctus Isidorus libro tertio, de summo bono cap. 41. Bene alieni peccati curanda vitia suscipit, qui hoc ex cordis dilectione, & humili conscientia facit. Caterum qui delinquentem superbo vel odioso animo corripit, non emendat, sed percutit: quicquid enim proteruus, vel indignatus animus protulerit, oburgantis furor est, non dilectio corrigentis.

CAPVT XLVI.

ECCLESIASTICVS NON
sit litigator.

§. **N**VLLI conuictum vel contumeliam faciant, a iurgio & litigio temperent. Sic enim praecipit Apostolus, Clericum oportet esse non litigiosum, 1. Timot. 3. v. 3. & 2. Timoth. 2. vers. 14. Noli contendere verbis, ad nihil enim De asini vniutile est, nisi ad subuersionem audientium. Et versiculo vigesima contem- mo tertio & vigesimo quarto. Stultus & sine disciplina querio vitanda. stiones deuita, sciens quia generant lites. Seruum autem Do-
mini